

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

72. ÅRGANG

6. FEBRUAR 1960

A V I N N H O L D E T : NR
VÅR HERRES TARIFFAVTALE - DET ANDRE TYSKLAND -
EUROPAS TAPRESTE STUDENTER - UNGARSKÉ STUDENTER
MØTES - PATERENS HISTORIE - BLIKK PÅ TIDEN - UTLANDET 3

NESTE NUMMER UTKOMMER 20. FEBRUAR 1960.

TAKK for kontingent som strømmer inn i disse dager. Tross en betydelig forhøyelse av trykningsutgiftene fra og med i år, koster bladet det samme, kr. 18,— pr. år (utl. kr. 22,—). Og hvis alle gamle abonnenter betaler og vi får 200 nye, dekkes også denne siste stigning på utgiftssiden.

Alltså: Hjelp til med å skaffe nye abonnenter!

ST. OLAV,

Akersv. 5, Oslo. Postgiro 15986.

TO GODE BØKER:

J. van der Burg: Kirken. Hf. kr. 5,—.

Jac. Mangers: Komme Ditt Rike. Hf. kr. 7,—.

St. Olavs Forlag

ST. SUNNIVA SKOLE

Innskrivning av elever til 1. klasse høsten 1960 må skje snarest. Dåpsattest må forevises.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Josephs Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

LUNDEN KAPELL

Trondheimsvn. 309

I anledning av Lourdes-dagen 11. februar feires høymessen kl. 18.

Alle hjertelig velkommen.

ST. FRANCISKUS III. ORDEN

har møte fredag 12. februar kl. 19 i St. Halvards Kirke.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,

Urtegt. 29 II, Hf. 68 08 68, kontortid kl. 12-13 alle hverdager unntatt lørdag. Franciskushjelpens lege, dr. Margrethe Wehn, treffes etter avtale i telefon 56 60 78 onsdag kl. 18-19.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 7. FEBRUAR, 5. s. e. Epifani: Ep. Kol. 3, 12—17. Ev. Matt. 13, 24—30. Mandag: Johannes av Matha, bekj. Tirsdag: Kyrillos av Alexandria, kirkelærer. Onsdag: Skolastika, jomfru. Torsdag: Vår Frue av Lourdes. Fredag: Servitterordenens syv grunnleggere. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 14. FEBRUAR, Septuagesima: Ep. 1. Kor. 9, 24—10, 5. Ev. Matt. 20, 1—16. Mandag, tirsdag, onsdag, torsdag, fredag: Ferialdager. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 21. FEBRUAR, Seksagesima: Ep. 2. Kor. 11, 19—12, 9. Ev. Luk. 8, 4—15.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke,	7.00	11.00
Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	8.30	9.45 m. eng. pr.
St. Hallvarvs kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neubergrgt. 15, tlf. 442324	8.15	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	9.00	—
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	—	9.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.30
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvarvs kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20221	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Mariabeimen, Nørvesund, tlf. 3066	—	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	—	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	19.00	—
—	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaksjonen 44 23 24. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år -
Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 159 86

Søndag Septuagesima:

VÅR HERRES TARIFFAVTALE

«— Hvorfor står dere ledige her
hele dagen - - » (Matt. 20, 5.)

De aller fleste av Vårherres lignelser er hentet fra arbeidslivet — fra fiskerens og bondens virke. Det har sin nærliggende forklaring: De mennesker han talte til var stort sett det ene eller det andre: De var *slitere* — for begge disse næringene var karrige i Palestina på Jesu tid. Og når Kristus skulle tale til dem og besvare deres spørsmål om de siste ting: Hvordan er Gud? Hva er dette du kaller Guds rike? — så valgte han — som den gode lærer han er — sine bilder og eksempler fra det livsområdet som var dem mest dagligdags og kjent, nemlig deres arbeide.

Han minner bonden om hvordan han vet å lese været ut av vindretning og skydekke — på samme måte må han lære å tyde Gudsrikets tegn. Han bruker sâmannens erfaringer for å skildre Gudslivets ulike skjebne i de forskjellige menneskesjeler: de dype og alvorlige såvel som de grunne og overfladiske. Og til fiskeren har han også talende bilder fra hans eget yrke, fiskefangsten, nettet bugnende av gode og mindre gode fiskearter som må sorteres, gjør han til et symbol på apostlenes gjerning i Kristi tjeneste.

På søndag Septuagesima taler evangelieteksten til oss om en arbeidsgiver. Tilsynelatende er det en høyst alminnelig situasjon vi får høre om: Overskudd på arbeidskraft, dårlige tider, arbeidsløshet. Arbeidsgiveren har bare å inspiserer den uvirksomme flokken på torvet og velge og vrake: Du, og du, og du der!

Det er ikke så svært lenge siden vi hadde tilstander som lignet dette også her i landet — hos dem av oss som er over de førti er arbeidsløsheten ofte et dystert barndoms- eller ungdomsminne. Og vi som aldri har opplevd den, hverken i våre foreldres eller egne liv, vi kan visst vanskelig forestille oss dens forbannelse. Arbeidsløshet — det er så meget mer enn den økonomiske angsten og elendigheten den nødvendigvis fører med seg. Det er den lammende følelsen av å være over-

flødig, uønsket og til byrde — unyttig og verdiløs i verden, en trussel mot selve ens menneskeverd.

Nå er det en nokså uvanlig arbeidsgiver Kristi lignelse maler for våre øyne, og mon ikke arbeidstagerne til alle tider og hvorsomhelst vil spisse ører og kanskje smile vantro. Loven mellom arbeidsgiver og arbeidstager, det er da loven om tilbud og etterspørsel, tenker vi. Og den loven vet vi er hard, saklig og uten velgjørenhet av noe slag.

Men denne arbeidsgiveren er altså noe for seg selv. La gå at arbeidet kanskje hastet slik for ham at det faktisk kunne *lønne* seg for ham å leie arbeidere like før solnedgang, enda så lite de kunne rekke å få gjort før kvelden. Slikt hender.

Men det er ved oppgjøret at han forvirrer oss. Her går han ut av akkordtabellenes soleklare tall og viser *godhet*. Og så lite vant er disse arbeiderne med godhet at de simpelthen ikke oppfatter det som godhet, men kaller det urettferdighet.

For hva er det han gjør? Han gir *dem* rettferdighet som greier seg bra med rettferdighet. Og han gir dem godhet som ville svelte ihjel om de bare fikk rettferdighet. Og så er det at fagforeningen protesterer — selvfølgelig: Vel, vi *har* fått oppgjør etter avtalen. Men du har ikke lov til å gi noen like godt oppgjør for mindre arbeid!

Det er en lignelse som sier oss noe viktig om det regnskap vi mennesker har med hverandre og om det regnskap vi har med Gud.

Når det gjelder regnskapet oss mennesker imellom, er jo ikke dette sammenstøtet mellom rettferdighet og godhet fremmed for oss. Det er tvert om uhyggelig aktuelt. Vi har vel alle en og annen gang, plutselig som ved en ørefik, oppdaget at ett av de skjønneste ordene i vårt kristne sprog: *barmhjertighet* — synes å uttrykke noe nedverdiggende for så mange av våre samtidige. «Jeg vil ikke ha noen barmhjertighet!» sier vår tids menneske. Underforstått: «Jeg vil ha min *rett* — og intet annet.»

Hvorfor hater de barmhjertigheten? Fordi vi mennesker så altfor ofte vil gjøre den til en erstatning, et alibi, et surrogat for rettferdigheten. Fordi vi forfalsker, av feighet eller av uforstand, hva Kristus faktisk har lært oss om dem begge. Kristus sier: Mennesker lever av kjærlighet, ikke av rettferdighet. Du skal ganske visst gi enhver hva du skylder ham — det er rettferdighet. Men *ut over det*, må du gi ham din kjærlighet, din barmhjertighet, deg selv.

Mens vi mennesker, vi sier: Jeg har ikke lyst til å yde rettferdighet — det koster for mye. Barmhjertighet er billigere. Jeg holder lønningene nede ved eller under eksistensminimum. Til gjengjeld støtter jeg barnehjem og suppekjøkkener. Slik har vi i hundre år hulet ut dette dypt kristne ordet barmhjertighet. Det som vi tør tillegge vår Gud, fordi han selv har vist oss at han er barmhjertig, det bruker vi som et påskudd til ikke engang å yde rettferdighet. Er det så rart at det er blitt forhatt?

Se litt nærmere på rettferdigheten: Her ligger et menneske og dør langsomt i ett av våre hvite, moderne hospitaler, hvor alle får den samme gode behandling og ingen har privilegier. Han har betalt sin trygdepremie, — han krever og får rettferdighet av stat og kommune. Kanskje har han levet bare på rettferdighet, ennskjønt det må ha vært et goldt og iskaldt liv. Men kan han dø bare på rettferdighet? Tør noen si

(Forts. s. 44)

Det andre Tyskland

Hva er det egentlig som foregår i Tyskland? Den siste måneden er verden blitt skaket opp ved meldinger om jødehat og nynazisme, og både i Tyskland selv og i utlandet har det inntrufne fått vidt forskjellige tolkninger — fra et skuldertrekk over «rampestrekene» til alarmskrik om at nå reiser Hitlerismen hodet igjen. Uansett hvor sannheten ligger — formodentlig etsteds mellom disse ytterligheter — så er det én viktig sannhet som det ville være livsfarlig å glemme nettopp nå: Makten i Tyskland (dvs. Vest-Tyskland) ligger idag i hendene på diktaturets motstandere og ofre. De har skapt en velstand på demokratisk basis, som er en dårlig grobunn for kommunisme og nazisme — nodens desperate skinnløsninger. Men noden kan komme — verdenskonjunkturerne ligger ikke fastlåst. Hva skjer da? Denne artikkelen vil søke å vise at det avhenger tildels av — oss selv.

Guttefjeset under disse linjer tilhører en av tredive tyske ungdommer som, ifølge ukebladet «Aktuell» for 13. januar, nå bygger fjøs for Nord-Norges Åndssvakeheim på Trastad i Kvæfjord. Fra oktober til mars — seks måneder i nord-norsk kulde og mørketid — arbeider de på eget initiativ og uten vederlag. Drivkraften bak dette tiltaket er en idé av berlineren dr. *Lothar Kreyssig*: At tysk ungdom — som jo bare var småbarn under siste krig — skal vise i innsats sin gode vilje til å gjøre godt igjen hva krig og okkupasjon førte over de besatte land. I Nord-Norge gjennomførte den tyske general *Rendulic*, på Hitlers ordre, «den brente jords politikk». Gjenreisningen greide vi selv — sammenlignet med hva disse ungguttene nå presterer i Kvæfjord blir det som havet og dråpen. Men se litt nærmere på dråpen! Håndverkere og studenter som drar bort fra godt betalte jobber eller et stille og hyggelig studieliv for å vise sin vilje til å sone — ordet «soning» er deres eget! — forbrytelser som de selv aldri har begått! Det forutsetter en moralsk nerve som er så følsom at det i første omgang forvirrer. Lederen — *Richard Nevermann* — er fra Köln, en by hvor der sannelig også var ett og annet som måtte gjenreises etter krigen. De 300 000 kronene bygget kostet er skaffet ved en innsamling i Tyskland.

Nederst på neste side er der også et annet ansikt. Det tilhører *Raoul Nahrat*, lederen for ungdomsorganisasjonen «Viking», en av de små, men aktive ny-nazistiske gruppene i Tyskland. Han er en av dem som har «intet lært og intet glemt» — mordet på seks millioner jøder generer ham for eksempel ikke det minste. Enhver ansvarlig og likevektig kjenner av tyske forhold vil fastslå at i dagens Tyskland, Konrad Adenauers og Willy Brandts energisk anti-nazistiske Tyskland, har han ikke en sjanse til å komme seg opp. Han har ganske visst endel likesinnede — tidligere SS-folk og partimedlemmer, utilpassede flyktninger, profesjonelle soldater. Men selv sammenlagt blir ikke dette noe som idag kan øve innflytelse over Tysklands vei og politikk. De voksne og modne tyskere — hele den ansvarlige generasjon — har gjort to grunnleggende erfaringer: At diktaturet druknet deres ungdom i terror, tvang og blod, og at demokratiet har utrettet det under — som ikke bare er et «Wirtschaftswunder»! — å gi dem et menneskeverdig liv i frihet. På disse erfaringer lever gjennomsnittstyskeren av idag. Det er et faktum av veldig betydning — ikke bare for ham selv, men også for oss andre. For vi er i virke-

ligheten alle sammen medansvarlige for Tysklands fremtid, Tysklands vei tilbake til det europeiske folkefellesskap, til den vestlige frihets familie.

De to ansiktene ovenfor står ganske visst for ytterlighetene. Få tyskere er vel villig til å innrømme så drastisk som unggutten i Kvæfjord sin «medskyld» i krigstidens herjinger. Og få tyskere vil på den annen side ha noe som helst å gjøre med den hatefulle demagogen nederst på siden.

Da hakekors-smørierene begynte, vakte de så redselsfulle minner for storparten av Europas befolkning at det ville være underlig om de ikke stimulerte det latente tysker-hatet fra krigstiden. Men hat er hat — enten det retter seg mot tyskere eller jøder er det en gold og livsødeleggende makt. I England — det rolige og sindige England — svarte man med anti-tyske demonstrasjoner og brøt over tvert en rekke handels- og kulturforbindelser med Forbundsrepublikken.

En behøver vel knapt være kristen for å innse det farlig kortsynte i dette. I alle nasjoner finnes der et bunnfall — også i London har man forøvrig de siste årene hatt raseopptøyer av en temmelig ondartet karakter. Slår vi derimot et folks elite i hardtkorn med bunnfallet, og handler deretter — da kan der til slutt gå troll i ord. Det er ikke mulig å se at der finnes noen annen realistisk og kristen løsning i forholdet til Tyskland enn helhjertet å satse på det gode, det beste

Neste-
kjærlighet . . .

Spennende vårsemester i Det Norske Studentersamfund

Kampen om formannsvalet i Studentersamfundet før jul var sterkt partipolitisk preget. Om noen hadde fryktet at den konservative og seirende kandidaten *Lars Roar Langslet* ville legge opp til et sekterisk semester, vil de bli beroliget over DNS semesterprogram som nå foreligger — en lekker og levende trykksak. Såvidt vi kan se åpner det vinduer på vid vegg og i alle retninger — ikke minst mot øst.

Som studentenes interesser overhodet er programmet dominert av de politiske spørsmål, men med aktuelle streiftog inn i den mer abstrakte tenkningen og i litteraturen. En rundebordsdebatt 20. februar mellom «humanister» og «realister» heter treffende nok: «Har vi råd til ikke å forstå hverandre?» Dikterne *Alf Larsen* og *Paal Brekke* skal i mars sette norsk etterkrigslitteratur «på anklagebenken». Ellers fester vi oss særlig ved fire berømte utlendinger: *Arthur Koestler* taler i april over et ennå ikke oppgitt emne. *T. S. Eliot* lar seg muligens fange inn under et Norges-besøk på vårparten. *Giorgio La Pira* taler 14. mai om mulighetene for Europas enhet. Og en annen verdensberømt, fremskrittvennlig katolsk legmann, redaktøren for den ansette og ubestikkelige pariser-avisen

Lars Roar Langslet —
Studentersamfundets for-
mann i vårsemesteret.

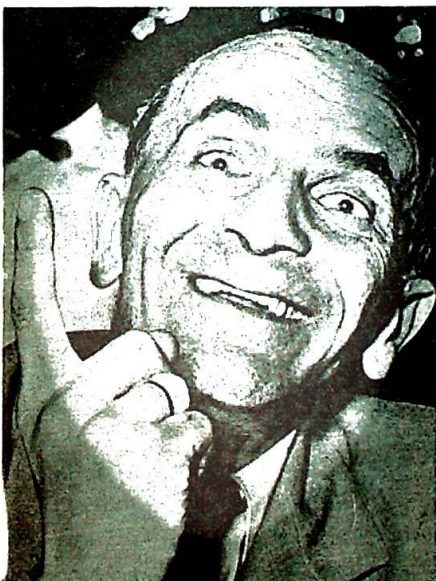
«Le Monde» *Hubert Bewve-Méry* taler om sitt yrkes (dvs. journalistikkens) storhet og misère.

To norske geistlige, en statskirkelig og en katolsk, inngår også som foredragsholdere i vårsemesterets program. Den 13. februar — altså idag — taler sogneprest *Stephan Tschudi* om «Er kristenheten dømt til undergang?». Og mot slutten av semesteret, 7. mai, taler pater *Hallvard Rieber-Mohn* om «Dødsstraffen og vi — 15 år etter».

Først når vi blir oss vår rolle bevisst — selv om den er temmelig beskjedent — er vi lykkelige. Først kan vi leve og dø i fred. For det som gir livet en mening, det gir også en mening til døden. (Saint-Exupéry.)

det har frembragt etter krigen. For tyskernes skyld — og for vår egen.

Vi skrev: En *realistisk* løsning. En av hovedårsakene til diktaturets oppmarsj i Tyskland ved begynnelsen av tredveårene var nettopp dette: Weimar-demokratiets isolasjon. Seierherrene fra første verdenskrig behandlet frihetskraftene i det slagne Tyskland som en fiendemakt, slik ble de tynt mellom de allierte og gatens bataljoner. Dengang var nøden den viktigste drivkraften. Idag lever Tyskland i overflod. Men ingen har brev på fremtidens økonomi. Kommer nedgangen og arbeidsløsheten, da faller det tyske demokratis muligheter for å bestå tilbake på *moralske verdier* — ikke minst på det utbygde samfunnet med andre frihetselskende folk. Da betyr det kanskje liv eller død at broene ikke er brutt.

... eller hat?

Vi skrev også: En *kristen* løsning. Og for oss katolske kristne ligger der her en særlig forpliktelse til å holde hodet kaldt og hjertet varmt. Ikke bare fordi vi tilhører en verdenskirke, som ved selve sin eksistens viser oss hvordan mennesker av ulike raser og nasjoner alle er delaktige i de samme fall og den samme oppreisning, og har det vesentligste i livet felles. Men også rent konkret, fordi kraften og overskuddet i tysk kristendom er et faktum, og gir oss særlige, håndgripelige grunner til å tro på «det andre Tyskland».

Forbindelsene mellom tysk og skandinavisk katolisisme er gamle og grunnfestet, og de har i generasjoner vært til stor berikelse for våre kirker i det nordiske diaspora. Etter sin faste og uredde motstand mot Hitlerismen har den katolske kirke i Tyskland idag noe av en blomstringstid. Under begavede og selvstendige biskopers ledelse fremviser tyske katolikker en religiøs, teologisk og kulturell vitalitet som imponerer. Og noe som ikke er minst viktig i denne sammenheng: I hele den katolske verden gir de idag det nobleste og mest løfterike eksempel på et nestekjærlig og verdig forhold til ikke-katolske medkristne, som de i lange og harde år er kommet nærmere, gjennom delte forfølgelser og lidelser. I dette nye år, da tyske katolikker kaller sine trosfeller fra hele verden til eukaristisk kongress i München, og lutherske sogneprester i Bayern fra sine prekestoler har oppfordret protestantene til å gjengjelde katolikkens gjestfrihet under den Evangeliske Kirkedag ifjor ved også å åpne sine hjem for kongressdeltagerne, er det rimelig at vi blir oss dypere bevisst vår egen andel i dette «andre Tyskland» hvor vi har så meget å motta og å lære. Ikke bare fordi vi med våre tyske trosfeller tror på den kjærligheten som skaper. Men fordi vi — som de — har gjennomskuet og vist fra oss det hatet som legger øde.

Europas tapreste studenter

Det meldes fra Polen at de polske skattemyndigheter nylig har fremsatt et krav på 3,5 millioner zloty — ca. en million kroner — overfor det katolske universitetet i Lublin. Beløpet skal gjelde resterende inntektsskatt fra 1950—54. Den artikkelen vi her bringer av en «Jubilee»-reporter viser bakgrunnen for dette kravet — og hvilke verdier som her står på spill.

Malingen skaller av, suppen er tynn og soverommene er fylt til trengsel... men universitetet er preget av et alvor og en besluttomhet som neppe noe annet universitet i verden. Det katolske universitet i Lublin i Polen er den eneste private institusjon for høyere undervisning i det vidstrakte kommunistdominerte området mellom Vladivostok og Elben. Det har overlevd krig, okkupasjon, nasjonalisering og det ene angrep etter det annet fra kommunistenes side. Som rektoren, pater Marian Rechowicz, sier: «Det skorter ikke på kampånd her.»

Det var ikke hyggelige forelesninger, god levemåte eller en sikker vei til høyt betalte stillinger de 1600 studentene hadde i tankene da de valgte Lublin. Forelesningene er tvertimot hård kost, maten tynn, og stillinger for kandidater fra Lublin er ikke lette å finne i det kommunistiske samfunnet. Hva man derimot har i Lublin, er intellektuell frihet, og selv nokså store mengder vann i suppen kan ikke berøve studentene for det akademiske festmåltid som universitetet byr dem på.

Universitetet i Lublin er nå gått inn i sitt toogfirtende år, og enda de andre polske universitetene er friere nå enn i Stalin-tiden, fortsetter tilstrømmingen til Lublin.

Berømt som det er for sine forelesninger i polsk litteratur og filosofi, er allikevel dets teologiske fakultet ennå mer direkte vitalt for Kirken. Det er i Lublin det fremtidige katolske hierarkiet får sin utdanning idag. Stefan kardinal Wysinski er stolt av å være blant dets tidligere elever. Ialt kommer åtte av Polens 24 biskoper derfra, og størsteparten av hjelpebiskopene. Staten tillater bare et lite antall prester og geistlige å reise til Roma for å studere. Det vil si at prester med et doktorat fra Lublin straks får ansettelse som professorer i seminarene eller arbeid i de biskopelige kansellier.

Det største antallet studenter i Lublin finnes allikevel, som rimelig er, ved de andre fakultetene. Ikke få av dem er unge piker fra landet, som foreldrene helst ser i katolsk miljø, hvor de vet at de blir tatt hånd om. Bidraget studentene må betale ved universitetet er rent symbolsk — 30 zloty i måneden — ca. 10 kroner. Men dertil kommer at trengende studenter kan få stipendier; over 900 får fri bolig og de fleste av dem også gratis mat. Dette til tross for at universitetet ikke har noen privat kapital, ingen stiftelser eller donasjoner å falle tilbake på, og må skaffe penger hvert eneste år. Tre ganger om året går kirkekollekten i hele Polen til universitetet i Lublin. «Så det er en meget demokratisk institusjon», sier rektor; «den underholdes gjennom små bidrag fra millioner polakker».

Det var i 1944, da naziterroren var over — den hadde heller ikke spart universitetet, og to av dets professorer var blitt skutt — at fakultetene på ny kunne åpne sine porter. «Den gangen fantes der simpelthen ikke annet enn Lublin i den høyere undervisningen», sier en professor. «Det var en spennende og stimulerende periode. Vi hadde kremen av nasjonens overlevende professorer og studenter — og bare selve bygningene til å arbeide i: Ingen border, ingen stoler, bare noen rått tilhugne benker. Studentene kom tilogmed bærende med planker til å sitte på.»

Allikevel blomstret det lille universitetet. De fem første årene etter krigen var sannsynligvis de fruktbarste i Lublins historie. Med landets beste lærerkrefter til sin disposisjon lyktes det den dyktige rektoren, pater Antoni Slomkowski, å få universitetet på fote igjen. Studenttallet nådde 4000, og et nytt filosofisk fakultet kunne bli til.

«Det var fæle forhold», forteller en student fra den tiden. «I studenthjemmet var vi ti på rommet. Sengene var bokstavelig talt aldri kalde, for det var alltid noen som ventet på at en skulle bli ledig. Strømmen hadde det med å gå akkurat når en var nådd til et viktig punkt i en bok. Det vi hadde å spise, vil jeg helst ikke forsøke å beskrive — så nær sultedøden har jeg aldri vært.»

Blomstringen skulle imidlertid være av kort varighet. Vanskelighetene tårnet seg opp ettersom kommunistpartiets grep om det offentlige liv strammet til. Fra 1947 ble det alt vanskeligere å organisere de nasjonale appellene om pengehjelp som økonomien avhang av. Sensuren skar ned på universitetets publikasjoner. Studentene fikk merke partiets innblanding; mange ble kalt ned til den store, røde murstensbygningen hvor UB — det hemmelige politiet — holdt til, og underkastet lange forhør. Enkelte ble også tvunget til å bli angivere innen universitetet. «Men jeg kunne alltid skille dem ut», sier en professor — «det var de som satt på bakerste benk og tok notater når alle de andre hadde sluttet å skrive.»

Kandidater fra Lublin fant alle embeder stengt for seg. I 1950 var skruen strammet helt til. Et sentrum

Kirkehistorikeren som har måttet bli finansieringseksperter — pater Marian Rechowicz, rektor for universitetet i Lublin.

DOMINIKANERNES NYE KLOSTER

Første byggetrinn innviet

Klosterbygget i Neuberggaten er foreløbig nesten usynlig fra gaten — det kommer først til sin rett når annet byggetrinn er fullført, og den gamle trebygningen kan rives. Dit er det et stykke igjen, men som det nå står ferdig innebærer allerede første byggetrinn sterkt bedrede livs- og arbeidsvilkår for de 9 dominikanerne i Oslo. Nybygget rommer sakristier, bibliotek, dagligværelse samt åtte celler for patrene. Dessuten er St. Dominikus Kirkes kor blitt ombygget, så det nå gir plass for korstoler og dermed letter den resitasjon av tidebønnene som inngår i dominikanernes daglige observans og som finner sted i alle deres klosterkirker verden over.

Ettersom nybygget foreløbig bare er en etappe i et større tiltak, har innvielsen skjedd i all stillhet, gjennom en enkel seremoni forrettet av dominikanernes provinsial, pater *Joseph Kopf*, og i nærvær av Dominikanersøstrene samt byggets arkitekter *Gunnar* og *Sven Bjerke*.

«Dette er allikevel en stor begivenhet for oss,» sier dominikanernes prior i Oslo, pater *Albert Raulin*. «Det var rimelig at det første vi reiste da vi kom her til byen, var kirken, som sto ferdig i slutten av tyveårene. Så fikk vi innrede klosteret som best vi kunne i trevillaaen. Særlig klosterlig så den jo ikke ut, men den gjorde god tjeneste inntil vårt antall og vår virksomhet er vokset slik, etter siste krig, at vi ble nødt til å skaffe oss mer rom. Og tomten var jo god og romslig heldigvis.

Vi er selvfølgelig glad over denne synlige vekst og moderne forenkling i vår virksomhet, og ikke minst er vi takknemlige når vi nå tar nybygget i bruk. Takknemlige mot de mange som har villet hjelpe til, både herhjemme og i utlandet. Amerikanske katolikker, som pater *Thoralf Norheim* nådde gjennom en stort anlagt konsertturné i USA, har gitt vesentlige bidrag. Men også her hjemme har vi fått sanne at vi har mange og gode venner. Det

var litt av et eventyr å sette igang det hele, men måned for måned fikk vi bekreftet at det var riktig å vise denne tillit til Guds Forsyn og dets offervillige redskaper. Disse våre mange velgjørere har en stor plass i vår takknemlighet og vår forbønn.

Vi har også all mulig grunn til å være arkitektene, konsulentene og entreprenørene takknemlige for det høyt kvalifiserte arbeide de har levert. Et kloster er jo ikke noe som reises for én eller to menneskealdre — Kirken har mer tid enn som så. Og dette bygget er et solid kvalitetsbygg som nok skal tåle tidens tann. Samtidig er det fra arkitektens side tilpasset klosterlivet og dets krav med stor forståelse. Selve planløsningen er også et funn, — det vil man først helt forstå når klosteret en dag ligger fullført innerst på tomten med sin søylegang, og trebygget er revet og har gitt plass for gressplener og beplantning.»

Nybygget vil i sin helhet bli overtatt av Dominikanerne selv, og blir underlagt kloster-klausur. Det gamle trebygget kommer fremdeles til å romme refektorium, kjøkken, taleværelser, vaktmesterbolig m.v.

H.

for studiet av sosiale og økonomiske problemer på landsbygden ble forlangt stengt. Året etter fulgte det juridiske fakultetet; så ble den pedagogiske avdelingen ved det filologiske fakultet lukket. Fire professorer ble arrestert, og tre fikk forelesningsforbud. Rektor Slomkowski ble avsatt og fengslet. «I den tiden var vi en ghetto, en isolert og foraktet ghetto som ikke hadde lov til å leve, men akkurat såvidt til å eksistere», sier rektor Rechowicz.

Det er uvisst hvorfor universitetet ikke ble fullstendig stengt. Muligens var dets eksistens for god propaganda for kommunistene. Mang en «brorskapsdelegasjon» kom dit fra Vest-Europa og kunne med egne øyne se og berette i hjemlandet at i Polen var der fremdeles et katolsk universitet, — altså var kommunismen ikke for hård mot katolikkene.

Ennå i de verste periodene var imidlertid Lublin meget friere enn de andre universitetene, og ble tilfluktssted for avsatte professorer andre steder fra. Over et dusin førstestudies universitetslærere fant et fristed i Lublin.

Som en professor erklærer: «Vi lærte våre studenter sosiologi og ordentlig økonomisk teori — ikke bare utenat lærte lekser om proletariatets diktatur og klasse-

kampen. Og vi var det eneste universitet øst for Elben som gjorde det.»

Med Gomulkas tilbakevenden i 1956 begynte en ny æra for universitetet. Kardinal Wyszynski's frigivelse og de andre biskopenes løslatelse betydde innledningen til en viss usikker sameksistens mellom det politisk mektige kommunistpartiet og den moralsk mektige kirken.

Men fremdeles er utsiktene dystre. Og hva tenker studentene selv? «De unge idag har en tendens til ikke å tro på noe», sier en eldre professor. De har ingen idealer... Idag er de for det meste apatiske overfor politikken og resignert. Religionen er den største kraftkilden, men den tidligere statlige indoktrineringen har skapt ungdommer som kommer til universitetet med en religiøs oppdragelse som ikke bygger på mer enn følelser. De har fått religionen inn på mors fang, men ikke på skolen. Der er en mengde overtro i deres tro. Deres religiøse tenkning er ikke basert på logikk, og de har ingen virkelige argumenter for sin tro.»

Lublin-universitetet gjør nok sitt til å skape den syntesen mellom tro, tanke og liv som Polens ungdom idag så sår trenger. Men det kan ikke klare oppgaven alene. Og selv dets eksistens er stadig truet. «Vi er ute av ghettoen», sier rektor. «Men vi må ustanselig være på vakt.»

BLIKK på TIDEN

FØR HAN GÅR

■ Carl Fredrik Engelstad's tid som kulturredaktør i «Morgenbladet» ble kortvarig — til høsten flytter han sine teltpeler fra Stortingsplass til Studentertunden, som ny-utnevnt sjef for Nationaltheatret. Dermed mister avisen en kraft den kunne trenge nettopp i en krisetid. Til gjengjeld vinner visst norsk teater adskillig på flyttesjauen, dersom Engelstad får virkeliggjøre noen av de planer han har antydnet i ulike intervjuer — blant annet i den danske avisen «Dagens Nyheder». På hovedscenen vil han først og fremst satse på verdenslitteraturens klassikere — i moderne regi. Det kan bli dyrt — selvom det andre steder har vist seg å være også økonomisk innbringende. Men gjøres det bare godt, så føler vel de fleste, at må norsk teater år etter år subsidières med store summer (og det må det), så er det å foretrekke at pengene går til uomtvistelige åndsverdier snarere enn til halvgode eksperimenter med kvartgode døgntufluer. Et nasjonalteater står her i en særstilling og har særlige forpliktelser. Bi-scenen kan avlaste det for adskillig dramatik som — uten derfor å være likegyldig — faller utenfor dets krevende ramme.

Men i påvente av teatersjefen, er der adskillig å merke seg fra journalisten. Under titelen «Samvittighetens røst» skriver Engelstad («Morgenbladet» 14. januar) en sympatisk artikkel om Albert Schweitzer, som nylig fylte 85 år. Den leser man med glede — nettopp i «Morgenbladet»:

«Han har, med et følsomt sinn, gjennom et langt liv vært vidne til hvordan menneskeheten har ødelagt liv og gravet vekk grunnen under sin egen eksistens. Han har villet sette noe opp mot denne destruktive tendens, og han har gjort det. Dag for dag, år for år, gjennom oppofrelser og et pinefullt strev som bare vissheten om kjærlighetens skapermakt har gitt ham mot og kraft til å fortsette med. Hvor mange av oss kan uten videre si om oss selv at vi har gjort og gjør det samme?»

Gjennom Albert Schweitzer taler samvittighetens røst til vår tids frustrerte og dypt selviske menneskehet. The rest is silence.»

IKKE MUSÉER

■ I den senere tid har der vært forskjellige hint og advarsler i pressen fra fagfolk innen reiselivet og turistnæringen, om at vi gjør ikke nok for å få det store internasjonale publikumet

til Norge i feriemånedene. Blant annet er vår reklame tildels ensidig eller forfeilet — ved siden av midnattsol, vikinger og smilende samepjøkker vil utlendingene gjerne vite litt om hvem vi er og hva vi gjør slik til hverdags, før de begir seg på våre kanter.

I den anledning har vi et lite, men kanskje ikke helt overflødig vink, for eksempel til Oslos effektive og lydhøre turistsjef Alfhild Hovdan. Den stadig økende turistmassen til Norge, både den europeiske og særlig den oversjøiske, utgjøres av mennesker som for en stor del ser på kristne kirkehus og gudstjenester som viktige faktorer i sitt daglige liv — også når de har ferie. Dette er oss avkrist-

Allhild Hovdan — kirker er ikke muséer.

nede nordmenn så fremmed at vi med skuffende konsekvens, i brosjyrer og turistservice, enten helt utelukker kirkene fra de mange praktiske data turistene opplyses om, eller ihvertfall nevner dem bare som monumenter eller muséer som kan «be-sees».

La oss for vår del nevne, at en stor del av turistene fra USA, Canada, Frankrike og Tyskland legger sine reiseplaner i vårt land ut fra det selvfølgelig og gitte spørsmål: *Hvor og når kan jeg gå til messe søndag?* Det er et spørsmål de forgjeves søker svar på i 99 % av våre turistbrosjyrer, og muntlig får de høre mye rart — som den franske turistene vi møtte ifjor: Han ble henvist til stavkirken på Folkemuséet!

Så vidt vi vet vil reiselivsfolkene gjerne utbygge vintersports-turismen i Norge. Kommer jul og påske inn i bildet, er det da klokt å huske at en stor del av de — formentlig valutasterke — gjester vi helst ønsker ikke, som flertallet hos oss, er soldyrkere, men kristne — selv på vårparten. I de fleste av de landene som de kommer fra hører kirkens liv og kultus ikke først og fremst til fortidsminnene, men til den daglige og selvfølgelig virkelighet.

MØTE MED EN PREMIEVINNER

■ Foran Kringkastingshuset på Marienlyst skal der reises et monument over Bjørnstjerne Bjørnson, på den plassen som visst de færreste Oslo-boere vet bærer dikterens navn. Tross alt hva der har vært sagt om krisen i norsk skulptur, har der jo skjedd meget siden Stephan Sinding for 60 år siden laget sin Bjørnson «på ostene» foran Nationaltheatret. Konkurransen denne gang synes å ha vært god. Juryen har utdelt tre første-premier (hvilket betyr omkonkurranse mellom disse tre). Den ene av første-premiene gikk til billedhuggerinnen Ragnhild Butenschön, som i et intervju med «Morgenposten» (23. januar) uttaler seg friskt og ukunstlet om både sin kunst og dens personlige forutsetninger:

«— Har De noen spesielle favoritter i kunsthistorien?»

— Jeg har nok en forkjærlighet for tiden før renessansen, den romanske og gotiske perioden.

— Og hva er det så der som tiltaler en kunstner av 1960?»

— Det er vel enkelheten, holdningen og selve den livsinnstilling som kunstverkene i disse periodene bærer bud om.

— Stopp. Vil det si at en kunstner av idag også legger vekt på livsinnstilling?»

— For meg er det klart at min livsinnstilling har betydning også for min kunst. Jeg er katolikk, konverterte for noen år siden.

— Vil De gjerne lage religiøs kunst?»

— Jeg har laget endel kirkekunst, men det meste av det ble faktisk til før jeg konverterte. Men det foregår igrunden ikke så håndfast og bevisst at mitt livssyn direkte setter spor i kunstverkene. Maritain sier: «Om du vil skape et kristent kunstverk — vær da kristen og forsøk å gjøre et godt arbeide! Forsøk ikke å gjøre noe «kristelig!» Det tror jeg er riktig. Det religiøse må ligge i mennesket selv, og rent ubevisst komme til uttrykk i den måten verket formes på.

— Vil det si at religiøs kunst bør lages av religiøse kunstnere?»

— Helst burde man jo tenke seg en syntese, hvor åndsinnholdet og den største kunstneriske kvalitet møtes. Men det viktigste er tross alt den kunstneriske kvalitet. For kirken må bare det beste, rent kunstnerisk sett, være godt nok. Når f. eks. så mange katolske kirker idag blir utsmykket av kunstnere som ikke er kjent som særlig religiøse, er det nettopp ut fra denne betraktningmåte, og vel også som en reaksjon mot alt det sentimentalt grufulle som er laget av de såkalte religiøse kunstnere.

På den annen side må jeg si at noe av det som en tid fikk meg til å reagere mot den non-figurative kunsten var at jeg følte den som direkte ateistisk, som en kunst uten forhold til det skapte, men dette vet jeg ikke om lenger holder stikk.

— Hva får så en billedhuggerinne til å konvertere?»

Nå ble pausen lang og man kan se hvordan den ene forklaringen etter den annen forkastes. — Det er vanskelig å si. La meg heller prøve et eksempel. En av veiene førte meg faktisk fra de russiske ikoner som jeg alltid har satt så høyt. Jeg spurte

meg selv hvor man idag kunne finne denne kombinasjon av strenghet, fantasi og ekte mysterieinnhold. Jeg fant den i den katolske kirkes liturgi. Men det var altså bare en av mange ting.»

OGSÅ FOR B-MENNESKERI

■ Den kristelige presse — dags-, uke- og månedspresse — i Norge gir som *helhet* et temmelig grått inntrykk. Der finnes selvfølgelig unntagelser. En kledelig, men lett gjennomskuelig beskjedenhet forbyr oss selvfølgelig her først å nevne oss selv. Men vi griper da med interesse, og som regel med utbytte, et ukeblad som «Familien» (før «Kristen Ungdom») eller et tidskrift som «Kirke og Kultur». Og så er der en gammel (like gammel som «St. Olav»), men ungdommelig og aktet kollega, som til og med deler det samme trykkeriets typer med oss (om riktignok på litt trangere spalter!), nemlig det romslige «Vår Kirke». Ikke minst har man der i gården en beundringsverdig hånd med småstoffet, som ofte er slående sitater fra nær og fjern — noen ganger fulltreffere. En slik fulltreffer stjeler vi her — forøvrig med en dobbelt rett. For det første fordi «Vår Kirke» (23. januar) selv har sakset den fra en svensk kollega. For det andre fordi den stammer fra en av våre trosfeller, den svenske stjerne-reporteren Barbro Alving, som ble katolikk ifjor. Hun sier — i en enquête om høymessen — med en klar

adresse til oss alle, men særlig til de morgentrette B-mennesker iblant oss:

«Jeg går til høymessen på søndagene fordi jeg føler meg under høyere ordre om å innfinne meg til et møte med Gud, en ordre som min kirke formidler. Jeg når ikke frem til dette møte på annen måte enn gjennom Kristus i høymessens sakramenter, og fornyelse av kontakten med opplevelsen av hans offer for meg.

Dette betyr da også, hver eneste søndag, det veldige fellesskap, tvers igjennom tid og rom, med millioner ukjente Kristi disipler.

Dermed bortfaller alle gjengse grunner til å ikke gå. Man kan si til seg selv at man har annet å gjøre, at man er trett og kunne trenge ukens sovedag, at man ikke er «opplagt» osv. Eller at man ikke får noe ut av den eller den predikanten.

Det holder ikke. Det kan ikke være slik når det gjelder et møte med Gud i en offerhandling hvor man får del i den dypeste nåde. Det kan ikke være slik at det avhenger av om jeg anser meg å ha tid eller lyst til ham, eller om jeg er passe opplagt. Man kan ikke behandle Gud som en besværlig slektning som man med stor selvbeherskelse — eller i en tvilsom følelse av å være prektig — avser en og annen stund til, en eller annen søndag iblant.

Det avgjørende er ikke om jeg vil møte ham, men at *han* vil møte meg.»

«Vår Kirke» føyer til: «Klarere kan motiveringen for en gudstjeneste ikke være.» Og det er jo så sant som det er sagt.

Frater Candidus.

Ungarske studenter møttes

I begynnelsen av januar ble det arrangert en kongress i Oslo for ungarske studenter som for tiden lever som flyktninger i de skandinaviske land. Vi har bedt en av deltagerne fortelle litt om denne kongressen.

Det er blitt en tradisjon at ungarske studenter som lever som flyktninger i forskjellige land møtes, enten for å drøfte sine problemer eller for å høre foredrag av kjente ungarske intellektuelle. Studiedagene i Oslo var nærmest av den siste type, men programmet ga rik anledning til meningsutveksling etter foredragene. Kongressen ble arrangert i samarbeid med den internasjonale katolske studentorganisasjon Pax Romana, som også støttet økonomisk. Vi fikk dessuten hjelp fra en rekke andre organisasjoner og private. Det var i alt 100 studenter som deltok i kongressen. Av disse var de fleste katolikker, men også anderledes troende fikk anledning til å delta, og flere benyttet seg av dette.

De problemer vi står overfor i de skandinaviske land har meget til felles, og det var derfor lett å finne felles diskusjonsgrunnlag. Foredragene og diskusjonene grupperte seg om tre hovedproblemer: Hvordan kan vi styrke vår religiøse overbevisning i et passivt — og ofte uforstående — miljø? Hvordan kan vi ta vare på våre nasjonale kulturverdier og våre beste egenskaper som ungarere, og samtidig være gode samfunnsborgere i Skandinavia? Hvilke forhåpninger kan vi gjøre oss når det gjelder Ungarns fremtid?

Det var i alt ti foredragsholdere. De fleste var ungarere som for tiden er knyttet til forskjellige universiteter i Vest-Europa, enten som lærere eller som studentprester. Her skal jeg bare nevne noen av dem:

Pater Tamás Mehrle O.P. talte om de problemer de ungarske studenter møter når de kommer til Vest-Europa, ut fra de erfaringer han har gjort i Sveits. Han pekte på de fordømmer vi har, og som skyldes vår ensidige opp-

dragelse. Den åndelige isolasjon i Ungarn gjorde at vi var uforberedt på de inntrykk vi fikk da vi kom til Vest-Europa. Pater Mehrle er psykolog, men hadde de siste fem år før revolusjonen jobb som fabrikkarbeider. Myndighetene hadde satt en effektiv stopper for hans virke som prest, og han forlot Ungarn da anledningen bød seg.

Pater Gellért Békés O.S.B. er professor i teologi i Rom. Han er samtidig en fin dikter, og har oversatt Bibelen til moderne ungarsk. I sin forelesning belyste han den katolske kirkes holdning til de nye naturvitenskapelige resultater og til tidens åndsstrømninger. Det er galt å tro, sa han, at de resultater vitenskapen kommer frem til kan skade vår kristne overbevisning, tvert imot. Menneskene handler etter Guds vilje når de forsøker å ta naturmaktene i sin tjeneste. Han understreket den fare som ligger i en ensidig teknisk utvikling.

Professor dr. Carl Kerényi, som er kulturhistoriker og for tiden knyttet til et universitet i Sveits, gjorde rede for vår stilling i verden idag. Å være ungarer er ensbetydende med å ha en tusenårig kulturtradisjon bak seg. Denne fedrenerav som kommunistene vil berøve oss, er det vår oppgave å fortsette her i utlandet. Han presiserte begrepene nasjonalisme og patriotisme, og hevdet at nasjonalismen idag har utspilt sin rolle og ofte gir seg farlige og brutale utslag. Mens nasjonalismen er overfladisk, aggressiv og eksplosiv er patriotismen en tyngdekraft som trekker oss tilbake til fedrelandets kulturverdier. Men vi bør akseptere Norge som vårt annet fedreland, og det gjør vi best ved å leve oss inn i den norske kulturtradisjon.

Pater László Varga S.J. hadde to meget interessante foredrag om «Grunnsannhetene i den kristne verdensanskuelse» og om «Kirken og de sosiale problemer». I et innlegg i debatten om Ungarns forhold til sine naboland og om de ungarske minoriteters problemer i disse land hevdet han at løsningen måtte komme via en større forståelse mellom tsjekkere, rumenere, jugoslaver og ungarere. For-

Paterens historie

Tydeligvis inspirert av oppstusset omkring filmen «Nonnens historie» har journalist Gunnar Hagan i den trondhjemske «Arbeider-Avisa» (9. januar) henvendt seg til et bysbarn, pater Olav Müller ved St. Olavs kirke i det gamle erkebispedet, for å få hans historie. Den er like klar og rettlinjert som Kathryn Hulme's historie er komplisert og tyngt av skruper.

En ung mann i katolsk prestedrakt passerer på fortauet. Dette energiske ansiktet, dette blikket... har en ikke sett det før, i en annen forbindelse?

Riktig. Det tilhørte i sin tid gymnasiast Dagfinn Müller, som bodde på Dyrborg i Trondheim. I dag er han pater Olav Müller, ordensprest i sin egen hjembys katolske kirke. Den samme vitale unge mannen som leste løssloppne Frat-viser i sin ungdoms gymnasiesamfunn, og allikevel en annen.

Som den nyvakte Augustin ropte til sine gamle venner: — Nei! Jeg er ikke lenger Augustin!

En kveld sitter vi i en samtale på pater Müllers hybel i den katolske prestegården. Det er et rom med krusifikser, bilder med religiøse motiver, en hel del bøker med navn som Pascal, Thomas av Aquino, Augustin. Ting en kan vente å finne hos enhver interessert katolikk. Men pater Müller eier ingen av disse sakene, han har ingen eiendom. Ikke engang uret i hans lomme er hans eget, også om han kan en si at han ikke eier den stein han kan helle sitt hode til. En ordensprest har avlagt de tre løftene om fattigdom, kyskhets og lydighet, og slik praktiseres det første.

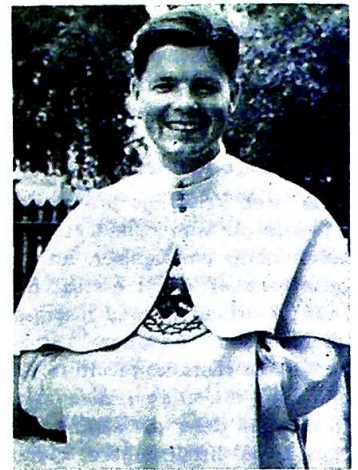
— Filmen «Nonnens historie» vises her i landet nettopp nå, og gir da et ganske knugende inntrykk av klosterlivet. Evensmo uttalte i radio at inntrykket sannsynligvis er korrekt, hva mener nå du?

utsetningen for at en slik forståelse kan komme i stand er at vi lærer å kjenne våre nabolands kultur og mentalitet, og også at vi lærer deres språk. Det bor idag flere millioner ungarere i grensestrøkene i våre naboland. I vår tid holder imidlertid grenselinjene mellom nasjonene på å forsvinne. Det skjer foreløpig bare i Vest-Europa, men senere vil det antagelig gå likedan i Øst-Europa. Da vil det bety mindre om en del ungarere skal fortsette å leve i Romania, Tsjekkoslovakia og Jugoslavia; det vil ikke på noen vesentlig måte skille dem fra deres fedreland.

Foruten de ungarske foredragsholdere var det to norske, nemlig pater Finn Thorn som talte om den kirkelige situasjon i Norge, og dosent Daniel Haakonsen som talte om H. C. Andersen, Ibsen og Strindberg. Programmet omfattet dessuten en kulturaften hvor forfatteren Ørnulf Ranheimsæter kåserte om norsk kunst. Sangeren Bjarne Buntz sang norske sanger akkompagnert av István Pajor.

Kongressen ble for oss et åndelig symposion og en kraftkilde for det videre arbeid.

László Berczelly.

Pater Olav Müller — hans eneste sønn er tid.

— Det har hevet seg mange røster fra katolsk hold, selvom den katolske kirken som sådan ikke har tatt noen stilling til filmen. Et tysk katolsk blad uttalte seg rosende om den, men der har en jo fra før et noenlunde korrekt bilde av klosterlivet.

Og det er nettopp hva filmen ikke gir. Den gir uttrykk for at det er noe stivt og umenneskelig, et sted hvor en disiplinert rekruttånd hersker. Den endeløse rekken av seremonier i filmens første halvtime kan til dels være korrekt, men sammenstilt virker det hele eksaltert. Vi har klostre her hos oss også, folk skulle bare se hvor frigjorte og skøyeraktige nonnene er der når de har sin rekreasjon.

Søster Lukas hadde ikke kallet, det ser vi klart. Hun øynet ikke det vakre, løftene om kyskhets og fattigdom er jo bare midler til å vokse i et liv nærmere Gud... uten et slikt mål fører de bare til tvang. Mange ting i beretningen er ukorrekte, det ligger nær å tro at søster Lukas ikke er blitt nøyaktig referert av forfatterinnen, som nok har brukt enkelte journalistiske knep.

— Nå, nå!

— Likevel mener jeg at filmen bør sees, fordi dens tema er en kamp mellom noen av de edleste kreftene i mennesket, konflikten ligger på et høyt plan.

Nå over fra «Nonnens historie» til din egen. Hvordan gikk det til at du ble katolsk prest?

— Opprinnelig kunne jeg ikke spore større religiøse interesser hos meg selv. Men som flyktning i Sverige under krigen kom jeg i kontakt med norske katolikker, og leste Sigrid Undsets «Gymnadenia» og «Den brennende busk». Katolisismens vilje til objektiv diskusjon, og til å gjennomsyre vitenskap og kultur i stedet for å flykte fra den, tiltalte meg. Etter to års undervisning hos en norsk dominikanerprest i Stockholm gikk jeg over til den katolske kirke.

— Og så fikk du lyst til å bli prest?

— Så ble jeg soldat i Finnmark, avsluttet gymnasiet i Trondheim, tok artium — og spurte meg selv hva jeg nå skulle gå inn for. Etter hvert var tanken modnet i meg at jeg var kalt til prest, og jeg tok min beslutning.

— Den kunne umulig være av de letteste?

— Det er jo en hel del som må oppgis. Jeg er ordensprest, og har dermed avlagt de tre munkeløftene om fattigdom, kyskhhet og lydighet. Det første betyr at jeg ikke skal eie noen jordiske ting, absolutt intet. Det er et middel til å fri seg fra økonomiske sorger og alt pengejag. Men samtidig må det jo skje en åndelig frigjøring.

— Og kyskhheten?

— Løftet om den er ikke det vanskeligste, men det folk hefter seg mest ved. Det betyr at vi skal være ugifte og avholdende, og når jeg tenker på min prestegjerning her, skjønner jeg ikke hvordan jeg skulle få *tid* til å være gift og ha familie. Kyskhheten innebærer ingen forakt for ekteskapet, i den katolske kirke er jo det nettopp et sakrament. For oss prester er sølibatet en veldig styrke, vi kan i stedet gå inn for å være fedre i åndelig forstand for våre menighetsbarn, og i videste forstand for hele menneskeheden. Det vanskeligste — ikke minst for oss individualister i Norden — er lydigheten. Men den betyr ikke enslags militær kadaverdisiplin. En befaling som strir mot vår samvittighet skal vi ikke følge.

— Hvis du nå fant ut at katolisismen ikke lenger var det riktige for deg, kunne du da bryte ut?

— I et slikt tilfelle ville det være *riktig* av meg å gjøre det, og mine prestekolleger ville respektere meg. Vi kan nok si at inkvisisjonen var et brudd på samvittighetsfriheten, men det tør vi vel si at katolikker og protestanter her deler en felles synd . . . den gang var alle katolikker.

— — —

Ingen skal tro at det å bli katolsk prest er en lettvin ting. Pater Müller bodde først i ett år i et tysk kloster, på hollandsk side av grensen, for å lære gresk og latin. Så kom et prøveår, det såkalte novisiatet, i et kloster hvor bønn og kontemplasjon vekslet med foredrag om ordenslivet, hvor ordensregler og løfter ble forklart og klosterånden ble kjent. En del kroppsarbeid vanket det også, og klasseforskjell og intellektuelt snobberi ble slipt av.

— Greier en ikke å innordne seg, kan en slutte, sier pater Müller, — og det er best å slutte i tide. Men klosterlivet er ingen flukt, foretatt av mennesker som ikke

har lyktes i livet. Det er en konsentrasjon om ting som sannelig ikke er livsfjerne.

Jeg avla så tre løfter for tre år videre, og gikk over til «skolastikatet» i det første klosteret. Her fikk jeg filosofisk og teologisk utdannelse, henholdsvis i løpet av to og fire år, og lærte psykologi og sosiallære, den siste basert på pavenes sosiale rundskriv. Filosofien er nødvendig, den danner et naturlig grunnlag for vår videre erkjennelse av Gud.

— Vi protestanter, går vi fortapt?

— Er du gal! I Tyskland opplevde jeg et god forhold mellom katolske og protestantiske prester, der ville en stå uforstående overfor et slikt spørsmål. Hos oss heter det: «Utenfor Kirken, ingen frelse . . .» Men med Kirken mener vi i videste forstand alle mennesker som i beste mening søker sannheten. Kirken regner med muligheten for en fortapelse, men ikke ett ord om at det finnes ett eneste menneske i denne tilstanden. Det må vi overlate til Gud og hans dom.

— Virker det ikke litt . . . ja, fremmedartet med all denne katolske praksisen midt oppe i vårt greie norske samfunn?

— Hvorfor skulle den det? Vi må ikke glemme at Norge var katolsk engang, til og med i sin storhetstid. Da dannet den katolske tro selve kronen på det nasjonale. Selv har jeg fornemmelsen av å fortsette en linje som engang ble brutt. Ingen må tro at vi er her for på liv og død å bekjempe protestantene. Vi skal ikke gi slipp på noe av det vi holder for sant, men noen rivalisering tror jeg ikke på. Jeg ser med sympati på en prest innen den norske statskirke som får et «bortkommet får» tilbake fra vantroen, og venter at han skal nære den samme sympati når vi redder et menneske fra det åndelige tomrom som hersker i vår tid.

— Og du er lykkelig?

— Absolutt. Det beste en kan oppleve er å gjøre noe for Gud og for sin neste. Jeg har alt jeg trenger, uten ett . . . tilstrekkelig tid.»

HASSE.

Feriehjemmet «Persbråten»

Det er allerede blitt en tradisjon at Mariakongregasjonen hvert år holder en tilstelning til inntekt for feriehemmet «Persbråten». Siden eiendommen ble kjøpt i 1950, har det foregått store forandringer der. Det viste seg straks at huset var for lite til vårt behov, og i 1952 ble det tilbygget en sovesal som ga plass til 25 barn og et vaskerom med skap til oppbevaring av lintøyet. I 1954 har Oslo Katolske Menighetspleie som sørger for feriekolonien bygget et kapell, i 1956 en lekestue med annekset «prestegård», i 1957 et «skikkelig vedhus og ifjor et «stabbur» med fem værelser og et stort loft. Nå er det albuerom og plass til barna, så de kan trives og ha det godt.

Men alt skal holdes vedlike og nytt utstyr anskaffes. Mariakongregasjonen står for denne oppgaven, og derfor holdes det en tilstelning en gang om året. Vi ber alle som interesserer seg for en god sak om å komme og ta nummer på de mange

vakre gevinster. God underholdning vil det heller ikke mangle på.

f. MARIAKONGREGASJONEN
F. J. Fischedick.

Fastelavnsfest

til inntekt for feriehemmet
«PERSBRÅTEN»

i foreningslokalet, Akersveien 5, Oslo.

Lørdag 13. februar kl. 17.00: BARNEAFTEN

Søndag 14. februar kl. 18.30: FOR VOKSNE

LODDSALG fra kl. 10.30. — Kafé.

Ta venner og kjente med.

Mariakongregasjonen.

KATOLSK FORUM

Neuberggaten 15, Oslo.

FOREDRAGSAFTENER 1. SEMESTER 1960.

KATOLSK FORUM (Dominikanernes foredragsaftener) går med dette program inn i sin 13. sesong. Til foredragene er der fri adgang for alle som ønsker forståelse av åndsstrømmingene i tiden og deres forhold til katolsk tro, kultur og tenkning.

Fra og med kommende høstsemester gjenopptar KATOLSK FORUM sin tilleggsserie med religiøse foredrag, gjennom en foredragsrekke om *Kirkens vesens og funksjon* ifølge katolsk tro.

Tirsdag 16. februar kl. 20:

MER ENN EN «THRILLER». GRAHAM GREENE'S «BRIGHTON ROCK». Ved pater H. Rieber-Mohn.

«Brighton Rock» er Graham Greene's første «store» roman dvs. den første hvor hans kristne viten om kampen mellom godt og ondt virkelig slår igjennom. Romanen er først i år blitt oversatt til norsk — i serien «Månedens thriller» (Gyldendal). Men en analyse av denne studien i viljen til det onde viser oss, at «Brighton Rock» er noe langt mer enn en vanlig «kriminalroman».

Tirsdag 23. februar kl. 20:

FORAN ET KIRKEMØTE. Ved pater Finn Thorn.

Hvorfor er det kirkemøtet som Vatikanet forbereder så betydningfullt, ikke bare for den katolske kirke, men for hele kristenheten? På mange måter innebærer Johannes XXIII's initiativ et vendepunkt i kirkehistorien, et skritt fra mot-reformasjon til økumenisk samtale.

Tirsdag 1. mars kl. 20:

OVERBEFOLKNINGSPROBLEMER OG KRISTEN TRO. Ved pater Erik Gunnes.

Blir jorden overbefolket? Folkemengdens eksplosjonsartede vekst, særlig i Asia, gjør dette spørsmålet til et tyngende problem, som mer og mer krever en plan og en løsning. Mange ser skjevt til hva den katolske kirke fastholder som ufravikelige kristne prinsipper i denne saken. Hvordan kan de begrunnes?

Tirsdag 8. mars. kl. 20:

ALBERT CAMUS — EN TOLKER AV VÅR TID? Ved pater Albert Raulin.

I januar i år omkom Nobelpristageren Albert Camus ved en bilulykke — bare 46 år gammel. For mange står denne franske dikteren og tenkeren som legemliggjørelsen av femti-årenes livsfølelse — europeernes kamp med tilværelsens tilsynelatende meningsløshet midtveis i et århundre med store omveltninger. Pater Raulin vurderer mannen og verket.

Tirsdag 15. mars kl. 20:

NORSK SKOLE I EN KRISETID. Ved lektor Fredrik Werring.

Både som kunnskapsformidlende og som karakterdannende faktor er skolen i søkelyset for tiden — vi lever i en pedagogikkens skjebnetime. Lektor ved Christianssands Katedral-skole Fredrik Werring, som også er kjent som leder av den årvisse fransk-norske sommerskolen, tar her det norske skolevesenets krise opp til en nærmere drøftelse.

Tirsdag 22. mars kl. 20:

KIRKEKONSERT.

Medvirkende: Operasangeren Gunnar Gunn, fiolinisten Gunnar Ørbeck og organisten pater Thoralf Norheim.

Til dekning av annonseutgifter m.v. vil der to aftener i løpet av semesteret bli anledning til frivillige kollektbidrag.

Programmet for 2. semester 1960 vil foreligge tidlig på høsten. Både kritikk, råd, forslag og bidrag mottas med takk av Prioren for Dominikanerne, Neuberggaten 15, Oslo NV.

Vår Herres tariffavtale

(Forts. fra s. 35)

til ham at ut over rettferdigheten — det vi «har til gode» — har vi mennesker intet å vente av livet — her eller hinsides?

Slik er de tørret ut i våre moderne liv, de rikeste kilder i menneskesinnet: Vi har satt retten og kravet i godhetens og tjenestens sted. Uten å forstå, at når retten er ydet og kravene er innfridd, så står mennesket fremdeles ensomt, frossent og elendig tilbake og trenger *godhet*, Guds og menneskers barmhjertighet, dette hjertets samfunn som ingen rettsorden, velferdsstat eller tariffavtale noensinne vil kunne bringe. For barmhjertigheten er ikke et naturprodukt. Den er en Guds gave. Vi kan ikke frembringe den, hverken

ved makt eller med penger. Vi kan bare motta den og gi den videre.

Slik ser vi igjen bekreftet dette som gang på gang blir synlig i den kristnes liv: At bare gjennom sitt Gudsforhold finner han veien til et rett forhold til medmennesket. For det er jo ikke *arbeidsmoralen* Kristus drøfter i denne lignelsen, enda mang en arbeider og arbeidsgiver har ett og annet å lære der. Det er om vårt forhold *til Gud* vi hører: At Guds oppgjør med oss ikke følger den ufullkomne, nærsynte, menneskelige rettferdighetens lover, men følger Guds hjertes egne lover: Godhetens og barmhjertighetens lov, som er en overskuddets lov.

«Ta ditt og gå!» Det ble ikke stort vi fikk å bære på om det var *rettferdighet* vi pukket på overfor Gud. Eller for å si det nøyaktig — rett ut av Guds hoved-

UTLANDET

LUTHERANERNE OG ØVRIGHETEN

To lutherske biskoper befinner seg i sentrum av den kirkelige aktualitet nettopp nå: Berlin-biskopen *Otto Dibelius*, de øst-tyske lutheranernes fryktløse leder under et særlig brutalt kommunistisk styre, og den svenske «bekjennelsesfronten»s leder *Bo Giertz*. Det er ikke minst interessant at det dypest sett er det samme problem som stiller de to biskoper i søkelyset: De kristne og øvrigheten. Og øvrigheten er tydeligvis brysom, ikke bare under det øst-tyske diktatur, men også i det svenske velferdsdemokrati.

Biskop Dibelius har nylig underrettet sine trosfeller om at han neste år trekker seg tilbake. Hans rakryggede skikkelse — lenge et samlende symbol — er også tildels blitt noe av et motsigelsens tegn, siden han så kraftig har advart mot en kristen kadaverlydighet under den verdslige statsmakt. Hos ham er det en overbevisning som går tilbake til Hitler-tiden, da han sto mennene bak sammenvergelsen av 1944 nær. Og hans mistenksomhet overfor Cæsars planer med kirken er bare blitt bekreftet i dagens Øst-Tyskland, hvor de kristne av alle konfesjoner kjemper med ryggen mot veggen. Men i tysk lutherdom, som fra gammelt av har vært usedvanlig lydlig og underdanig under nær sagt hvilken som helst øvrighet, er dette tanker som mange reagerer mot. Striden omkring hans oppfatning her kan imidlertid ikke rokke ved inntrykket av

bok: Det ble ingenting! Kristus sier jo til de beste av sine venner, til dem som vi ærer som helgener: «Og når dere har gjort alle disse ting skal dere si: Vi er unyttige tjenere!»

Gud alene kjenner det regnskap som hvert enkelt menneske har med Gud. Han forbyr oss ikke bare å gjøre opp hverandres regnskap. Han forbyr oss endog å sammenligne dem innbyrdes. Selv Kirken, som vet så meget om menneskenaturen, har aldri noensinne på Guds vegne trukket sluttsummen i et eneste enkelt menneskeliv. Døm ikke! Dagens byrde og hete var kanskje et slit for én — men allikevel mindre enn hva det kostet en annen å gå hen på marken i den ellefte time, da skyggene allerede falt lange.

Vi har ingen dør inn i andres liv, vi har bare én målestokk: Guds grenseløse kjærlighet, Guds barmhjertighet. «Er ditt øye ondt fordi jeg er god?» Vil du være revisor i Guds regnskaper! Med det samme mål vi måler ut kjærlighet med, skal der også bli oss til-målt — trenger vi så kanskje ikke barmhjertighet?

Der er knapt noe vanskeligere enn å gi barmhjertighet — å få medmennesker til å motta barmhjertighet uten å nedverdige dem. For vel et års tid siden sto der en mann her i Oslo og talte om nøden, en mann som vet mer enn de fleste om den ting: Den franske

Dibelius' dimensjoner som en av de betydeligste personligheter innen den kristne motstand mot det 20. århundres terror-regimer.

Göteborgsbiskopen Bo Giertz lever under en mildere himmel, men skyfri er den ikke. Beslutningen om at tre kvinner skal ordineres til prester i den svenske statskirke har ikke bare vakt motstand på høykirkelig hold, men også hos den gammel-lutherske «bekjennelseskirken», hvis åndelige leder Bo Giertz er. Selv er han blitt sterkt angrepet for sin parole om sabotasje overfor de kvinnelige prester. «Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning», som siden *Torgny Segerstedt's* dager har stått den liberale teologi nær, tar ham kraftig i skole, og noen embetsmenn har til og med inngitt anmeldelse på biskopen for oppfordring til å motsette seg statens lover. At «øvrigheten» — og den flertallsopinion den støtter seg til — ikke er så ufarlig for kirkesamfunnenes liv og indre frihet i et moderne avkristnet demokrati heller, det får en et innblikk i ved å lese hva den ovennevnte avisen skriver. Samtidig får en inntrykk av at det skal godt gjøres å gjen-drive det, så lenge den svenske kirkes biskoper selv står splittet i spørsmålet, og ingen objektiv læreinstans kan treffe noen bindende avgjørelse i kirkens navn. Hvor kommer sabotasje-forskriftene fra? spør Göteborgs-avisen. Og den fortsetter:

«De er Guds vilje, tolket av biskop Giertz. Det siste er ikke det minst viktige. For hva Guds vilje innebærer rår det uklarhet om. Biskopen sier det selv. Altså behøves det anvisninger, utferdiget av lille-inkvisitoren i Göteborg. Har man bare hans velsignelse kan man opptre så fornærmelig man vil mot kvinner i svensk statstjeneste som innehar et kirkelig embete! Skulle justisombuds-mannen ha noe å innvende? Det er et uvedkommende spørsmål. Bo Giertz' vilje overtar, for den er lik Guds vilje.»

Hverken i øst-tysk eller i svensk protestantisme er man ferdige med problemet om et kirkesamfunn gradvis kan tvangsomlegges til et statsstyrt riksreligiøst verk. Og i meldingen om at en norsk kvinnelig teologisk kandidat ønsker å søke en av de ubesatte prestestillinger i den norske statskirke, ligger et vink om at det meget snart vil melde seg for lutheranerne også her i Norge.

presten Abbé Pierre. Han trodde hverken på sjekkbøker eller regjeringer når det gjelder å løse nødens veldige problem. For disse mennesker trenger nok alt hva vi kan unnvære av mat og klær, boliger og penger. Men de trenger noe mer. Vår barmhjertighet blir dem en pine dersom vi skyver våre gaver foran oss, uten å gi dem vårt menneskelige brorskap.

«Hvorfor står dere her ledige hele dagen? — Fordi ingen har leid oss!»

Arbeidsgiveren i Evangeliet forstår såmenn hvor skoen trykker: Det er et uavviselig menneskelig behov, dette å ha en funksjon i andres tilværelse. Lykke — det er ikke å få. Det er å bety noe for andre, det er å kunne gi og yde, det er å være nødvendig i andre menneskers liv. Det er den enkle, uerstattelige ting at noen *trenger* oss — i vår egen lille og i menneskehetens store familie.

Gud alene kan gjøre våre øyne «gode». Kanskje ville det løse våre arbeidskonflikter. Ihvertfall ville det utrette noe enda større: Det ville vise oss at vi alle, de fra den første og de fra den ellefte time, de som kjenner sin store arbeidsgiver og de som først møter ham ved oppgjøret når solen faller: Alle arbeider vi under den samme himmel av barmhjertighet. *Ikke* rettferdighet. Barmhjertighet. **HRM.**

CUBA

Katolsk parti dannet i Habana.

Stilt overfor den nye utviklingen i Cubas innenrikspolitik, der regimet tar en stadig klarere retning hen mot samarbeid med kommunistene, er en del katolikker gått til dannelsen av en «kristelig demokratisk bevegelse». Den skal være et av resultatene av den store nasjonalkongressen som ble holdt i Habana i november, og som samlet over en million mennesker.

KAMERUN

To misjonærer myrdet.

En bande bestående av flere hundre mann har for noen uker siden overfalt en misjonsstasjon i Kamerun, Bafang i bispedømmet Nkongsamba. To misjonærer ble drept og deres hoder tatt med som bytte. En tredje misjonær og en ordenssøster ble såret. Misjonærene tilhørte kongregasjonen Sacré Coeur de St. Quentin (som bl. a. også arbeider i Finnland). (KNA)

SPANIA

Katolske politikere dømt.

Franco-regimet har nylig reagert kraftig mot den katolske venstre-oppisjon i Spania. Lederen for den politiske organisasjonen *Frente de Liberación Popular*, den unge diplomaten Julio Ceron Ayuso, ble i november dømt til tre års fengsel for sin deltagelse i en streikemanifestasjon i juni. Dommen, som ble felt av en militær domstol, ble imidlertid av de militære myndigheter funnet for mild, og i desember ble saken tatt opp for en ny rett. Ceron ble denne gang dømt til åtte års fengsel, mens

hans seksten medanklagede fikk fra ett til fire år. Ceron's forsvarer var den kjente katolske høyrepolitiker *Gil Robles*, tidligere statsminister. Han avviste ganske særlig anklagen mot Ceron for å stå i ledtog med kommunistene som fullstendig grunnløs, og henviste i denne forbindelse til vitneutsagn fra flere katolske prester.

SØR-AMERIKA

Belgisk jesuitt om situasjonen.

Den belgiske jesuitt, Roger Vekemans, professor i sosiologi ved det katolske universitet i Chile, har nylig i en artikkel fremlagt sitt syn på Kirkens stilling i Sør-Amerika. Han betrakter den som ytterst alarmerende. Protestantiske sekter vinner hurtig terreng blant de fattigste klassene — protestantene teller idag allerede fem millioner. På den annen side ligger store deler av verdensdelen åpen for kommunismen. Han understreker at en stor del av miseren skyldes mangelen på prester: De 30 000 prester som Sør-Amerika idag rår over, er bare en syvendepart av det antall som normalt kunne trenes. Han ber om at all verdens katolske land idag må betrakte Sør-Amerika som sitt viktigste misjonsobjekt — ellers vil den katolske Kirke ha mistet halvparten av sine troende innen førti år.

FRANSKUNDERVISNING

gis av Dominikanerinnene på Lunden.

Tlf. 21 25 87.

Buss nr. 30 til Lunden holdeplass.

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. verksted — Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveisning — Stanseartikler

HAMAR

KNUTSTAD & HOLEN

FISK OG VILT

H a m a r

Hedmark Cementvarefabrik

E. GRILL FASTING

Hamar

Elverum - Stange - Kongsvinger

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

STAVANGER

HELGE HELGESEN

Slakterforretning

Pedersgt. 7

Tlf. 22919

NORSKE MEIERIERS SALGSSENTRAL

STAVANGER

HAMAR

Ingeniør- og Rørleggerforretning

J. ARNT JENSEN

Strandgt. 53, Hamar

Telefon 21 520

STAVANGER

STAVANGER BEGRAVELSESBYRÅ

MAGNUS MADSEN

Tlf. 20433

Privat 27194

Sengeutstyr og Hvitvarer

Norem Baade's

J. F. MARNBURG A/S

Manufaktur og utstyr.

Stavanger

TEKNISK BUREAU A/S

Tlf. 27 030 - Stavanger

OLAF L. MÜLLER

Sykeartikler

Drogeri og Parfymeri

Stavanger

STAVANGER PLISSEFORRETNING

Kjoler

Bluser

Undertøy

TSJEKKOSLOVAKIA

Religiøs moral hindrer «oppdragelse til hat».

«Religiøse levninger og overtro er uhyre skadelig når det gjelder å oppdra ungdommen til å forsvare hjemlandet,» skriver dagsavisen «Obrana Lidu», som utgis av det tsjekkiske forsvarsdepartement. Den krever at all religiøs innflytelse i hæren blir sjaltet ut, da religiøst inspirerte moralbegreper virker oppløsende. «Gjennom budet: man skal ikke gjengjelde ondt med godt, fører den religiøse moral til passivitet og blir en hindring for oppdragelse til hat mot fienden.» (KNA)

ØST-TYSKLAND

Brosjyre av dr. Dibelius forbudt i Øst-Tyskland.

De kommunale myndigheter i Øst-Berlin har utstedt forbud mot en bro-

sjyre av dr. Dibelius om den «verdslige makt». Den kjente og modige dr. Dibelius er protestantisk biskop av Berlin-Brandenburg.

Det er trykt bare 500 eksemplarer av brosjyren, og de kristne oppfordres til bare å handle i overensstemmelse med sin samvittighet selv om det skulle støte an mot gjeldende lover. Senere har imidlertid dr. Dibelius presisert at han ikke hadde til hensikt å oppfordre protestantene i Øst-Tyskland til motstand mot statens myndigheter.

ØSTERRIKE

Biskopen av Innsbruck om atomkrigen.

Kirkens stilling til atomkrigen ble forleden tatt opp på en kongress av katolske geistlige i Østerrike, der biskop Rusch av Innsbruck i sitt foredrag slo

fast at den eneste krig man som kristen kan akseptere, er en forsvarskrig for å forsvare menneskets aller høyeste verdier. Angående atomvåpnene uttalte han at de bare kan anvendes dersom deres virkning kunne kontrolleres — altså begrenses til militære mål.

I et foredrag i Canada nylig uttalte på sin side den fhv. erkebiskop av Bombay, biskop Roberts S.J., at en atomkrig fra kristent synspunkt absolutt måtte avvises. Biskop Roberts har forøvrig gjort kjent den skrivelse han har sendt til den forberedende komité for konsilet, der han ber om at Kirkens stilling til krigen må bli tatt opp på programmet. Han har likeledes i en uttalelse fremhevet ønskeligheten av at konsilet tok Gandhis prinsipper angående anvendelsen av ikke-voldelige midler opp til et nærmere studium.

<i>Halden-</i> <i>firmaer</i>	<i>Karl Knap</i> A/s Tlf. 2710 Bygningsartikler — Rør og Maskinforretning Linoleum — Vaskemaskiner — Kjøleskap	ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK Dører — Vinduer — Trapper Tlf. 1630
Gunnar Setterquist Elektrisk forretning. Aut. installatør og radioforhandler Tlf. 1981 og 1733 — Storgt. 1	FRIDTJOF NIELSEN Kjøtt- og pølsevareforretning Tlf. Forr. 1094 — Privat 1282 Etbl. 1890	Fredrikshalds Meieribolag HALDEN
E. Sem A/s Bøker — Papir — Trykksaker	A/S HALDEN BRYGGERI	F. JØRGENSEN Aut. rørlegger - Rørhandel Tlf. 1844 - 2535
SVERRE BIGUM Kolonialforretning Tlf. 1425	<i>Paul Johannesen</i> <i>Allt i ut og optik</i> TELF. 20 11	Glassmester OSKAR L. HANSEN Alt i glassarbeid og innramming Tlf. 2976
SKO Hansen & Børresen A/S Halden	HALDENS ARB. HANDELSFORENING Alt i gode varer i våre avdelinger	Manufaktur og utstyr TEKSTILHUSET A/S
Einar Jonassen KOLONIAL Tlf. 1896	SIGURD GRØNNERN Manufaktur og utstyr Tlf. 2746	HALDEN FARVEHANDEL A. Sandaker, Torvet Tlf. 1264
Martha Klein Ahlsen Frukt - Sjokolade - Tobakk Tlf. 1269	KARL STORM ANDERSEN Fisk - Delikatessforretning Tlf. 1155 - Privat 1159	CHR. KLEIN Bakeri & Konditori Storgt. 26. Tlf. 1118

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tif. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Melitta

KAFFETRAKTER
og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

OSLO

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

VI PLANLØSER:

Storkjøkken - Kantiner og
bedriftsbespisning
Kjøle- og fryselagring

VI LEVERER:

Maskiner og utstyr for
storkjøkken
Kafeteriadisker og serveringsutstyr - Kjøle- og fryseanlegg

LEHM KUHL

NEDRE VOLLGATE 3, OSLO

SØREN HANSSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

Hans Ekjord
FARVEHANDEL

St. Olavs gt. 3
Tlf. 42 16 13

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.
Tlf. 21 69 06

WISBECH

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

Johan Olsen & Sønner

Murmester-, Ingeniør- & Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90